

mintegy különálló, árokkal körülhatárolt lakóegységeket alkotva. Ezekben a zárt objektum-együttesekben az egykori járósíntet is meg tudtuk fogni, melyből jól keltezhető leletanyag került elő: nagy mennyiségű kerámia, köztük több ép edény, változatos kő- és csonteszközök, nehezekek, kultikus edények. Az előkerült agyag oromdíszek alapján arra következtetünk, hogy komolyabb, felszíni épületek is álltak a telepen. A településen egymástól nagyobb távolságra két zsugorított helyzetű temetkezés került elő. Bár ezek melléklet nélküliek voltak, rítusuk alapján feltehetően a rézkorban itt megtelepedett közösséghez tartoztak.

A feltárt több száz objektum között a legjelentősebbek a rézkori telepjelenségek, hiszen eddig a Duna-Tisza közének e középső részéről a bodrogkeresztúri kultúra jelenléte nem volt adatolható.

BALOGH CSILLA

157. Kismarja, Nagymarjai-dűlő

(Hajdú-Bihar megye) B, Sza, Á

A debreceni Déri Múzeum 2002-ben megbízást kapott a MOL Rt-től a Mezőpeterd, Gyűjtőállandóság – Kismarja, Nyugat 1. és Kismarja, Nyugat 2. gáztermelő kutak közötti gázvezeték nyomvonalának régészeti állapotfelmérésére. A 2002. március 23. és április 13. közötti terepbejárás során 19 lelőhelyet azonosítottunk a nyomvonalon, amely közül 6 lelőhely bizonyult igen intenzívnek. Ezeket a helyeket 2002. július 1. és augusztus 31. között megelőző ásatást folytattunk.

A terepbejáráson 1. számot nyert lelőhelyen a gázvezeték nyomvonalát már kiásták, mire a helyszínre érkezünk, így a nyomvonalba eső részen megmentettük a metszetalban lévő objektumokat. Ennél fogva összefüggő telepi jelenségeket nem tudunk megfigyelni, azonban négy korszaknak a nyomait sikerült azonosítani a 300 m²-nyi területen. Ezek közül kiemelkedik három gödör, amely kora bronzkorinak (makói csoportnak) bizonyult, és kerámia, valamint csontanyagával fontos adatokat szolgáltat a kutatás számára.

M. NEPPER IBOLYA – SZILÁGYI KRISZTIÁN ANTAL

158. Komárom, Szőny, Vásártér

(Komárom-Esztergom megye) Ró

A lelőhelyen 2002. július 4. és július 26. között folytattunk régészeti feltárásokat a komáromi Klapka György Múzeum és a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Ókori Régészeti Tanszéke közötti együttműködés keretében.

A feltárás 8, egyenként 4×4 m területű szelvényben összesen 128 m²-en folyt. Az előző évek gyakorlatától eltérően nem nyitottunk ki korábban már feltárt szelvényeket, hanem kizárólag új szelvényekben dolgoztunk. Célunk az előző években alaposan feltárt és tisztázott stratigráfiájú épületmaradványok illetve objektumok további kiterjedésének és kapcsolódásainak a vizsgálata volt.

A Vásártér K-i szelvénykomplexumában kő- és vályogfal konstrukciókat figyeltünk meg. Kiemelkedő jelentőségű a H14 szelvény K-i metszetalja mentén feltárt 4 m hosszúságú, kőalapozású vályogfal, amelynek nemcsak a kőalapozáson ülő 1×1,5 római láb méretű alsó vályogtéglasorát (összesen 8 db) és 4 db leesett téglát sikerült megfogni, hanem a fal oldalára felkent sár- és agyagvakolatot is, amely a falat szegélyező keményre döngölt agyag járósíntben azzal a fal csatlakozásánál ívesen összedolgozva folytatódott. A G12 szelvényben vastag freskóomladék került elő, amely az 1994–1996 között feltárt színvonalas falképekkel díszített helyiségek sorának közelében helyezkedik el. Ugyanebben a szelvényben korábbi G13 és G14 szelvényekben is folytatódó falszakaszokat és talán egy ajtónyílást(?) – benne késői, az épület felhagyása után imbrexekből rakott csatornát figyeltünk meg. A H13 számú szelvényben a H14-hez kapcsolódó, Kr. u. 2. század végére keltezhető vályogkonstrukciók – köztük egy félköríves záródású objektum – folytatódnak, amelyek kapcsolódnak az 1992-ben feltárt 2. sz. szelvény vályogkonstrukcióihoz. A G15 szelvényben is folytatódott a két G12-ben mutatkozó falperiódus.

A leletanyagból a H14 szelvény SE143 rétegéből előkerült, bekarcolt stilizált dióbelet ábrázoló, kézzel formált miniatűr edényke, a közeléből előkerült, világoskék festés nyomait viselő agyag szőlőlevél (talán pecsétlőminta), az ugyanerről a szintről, előkerült DIVA FAUSTINA köriratos érem, valamint egy apró üveggyöngyberakással díszített, ép, emailos fibula érdemel említést.

A másik nagy szelvénykomplexumban a következő megfigyeléseket tettük. A D16 szelvény sóderes felületében falkiszédést találtunk, amelynek derékszögű kapcsolódását az E17 és E18 szelvényben 8 m hosszúságban sikerült megfigyelni. Az E17 és E18 szelvényeket összenyitottuk. Teljes felületét sóder borította, amelyben több sóderes falalapozást, részben álló falszakaszt fogtunk meg. Megemlítendő, hogy a két szelvény területéről mintegy 40 marhaszarvcsap került elő, ami vagy szarumegmunkálásra, vagy cserzőtevékenységre enged következtetni. A D19 szelvény É-i felében mintegy 2 m mélységben az előző évben megtalált, íves aljú, kavicsos és köves betöltésű, 2 m széles, az előző évben falkiszédésként meghatározott objektum folytatását tartuk fel, amelyet a szelvény közepéig tudunk követni, ahol is íves alja fokozatosan megszűnt.

A római provinciális régészet szakos hallgatók tanácsát Magyar Myrtil régész, PhD-öszöndíjas segédletével végeztük. A feltárásokon Balogh Roland, Balogh Tibor, Barta Andrea, Bartus Dávid, Beck Attila, Boruzs Katalin, Farkas Zoltán, Laurent Fleuret (PhD-hallgató, Nantes-i Egyetem, Franciaország), Gál Erika, Gelencsér Ákos, Halmi Viktória, Havas Zoltán, Hudecz András, Kovács Loránd Olivér, Mladonoczi Réka, Nemes György, Petrik Máté, Pintér Ágnes, Rupnik László, Schilling László, Sey Nikoletta, Somorjai Szabolcs, Szlucska János,